

UNIVERSITATEA TITU MAIORESCU

ȘCOALA DOCTORALĂ DE DREPT

TEZĂ DE DOCTORAT

(REZUMAT)

REPARAREA PREJUDICIULUI CAUZAT DE PIERDEREA ȘANSEI DE A OBȚINE UN AVANTAJ SAU DE A EVITA O PAGUBĂ

Conducător de doctorat,

PROF. UNIV. DR. IOAN ADAM

Doctorand,

IONAȘCU ELENA – ANDREEA (FILIPESCU)

- BUCUREȘTI 2026 –

CUPRINS

LISTA ABREVIERILOR

ARGUMENTUL LUCRĂRII p. 1

NOTE INTRODUCTIVE..... p. 5

I. PREJUDICIUL REZULTAT DIN PIERDEREA UNEI ȘANSE DE A OBȚINE UN AVANTAJ SAU DE A EVITA O PAGUBĂ. PARTICULARITĂȚILE NATURII JURIDICE..... p. 10

1.1 Scurt istoric..... p. 10

1.2 Noțiuni. Reglementare..... p. 20

1.3 Pierderea șansei – un nou tip de prejudiciu..... p. 41

1.4 Pierderea șansei – un prejudiciu virtual..... p. 48

1.5 Repararea prejudiciului - legătura de cauzalitate..... p. 51

1.6 Natura juridică dublă a prejudiciului. Coexistența a două prejudicii distincte..... p. 60

II. PIERDEREA ȘANSEI – VERITABIL PREJUDICIU INDEMNIZABIL, CONDIȚII..... p. 66

2.1 Scurte aprecieri..... p. 66

2.2 Fundamentul juridic al pierderii unei șanse ca prejudiciu..... p. 68

2.3. Condițiile esențiale pentru indemnizarea prejudiciului..... p. 70

2.3.1. Existența unei șanse reale și serioase..... p. 76

2.3.2. Fapta ilicită și legătura de cauzalitate..... p. 79

2.3.3. Evaluarea prejudiciului..... p. 85

2.3.4. Caracterul prejudiciabil al șansei pierdute.....	p. 87
2.4 Specificul relației de cauzalitate a prejudiciului rezultat din pierderea șansei.....	p. 91
2.5 Condițiile speciale ale răspunderii în cazul pierderii șansei de a obține un avantaj.....	p. 100
2.6 Interpretarea pierderii unei șanse de către instanța de contencios administrativ	p.102

III. EVALUAREA ȘI REPARAREA PREJUDICIULUI REZULTAT DIN PIERDEREA UNEI ȘANSE.....

3.1 Modalități de evaluare și reparare a prejudiciului rezultat din pierderea unei șanse...	p. 108
3.2 Evaluarea prejudiciului cauzat de pierderea unei șanse.....	p.113
3.3. Dificultăți întâlnite în procesul de evaluare a prejudiciului corporal.....	p.115
3.4. Elemente de psihologie judiciară și evaluarea probabilității.....	p. 125
3.5. Contribuția expertizelor în cuantificarea prejudiciului.....	p.131

IV. CONCRETIZAREA PRINCIPIILOR ÎN DREPTUL ROMÂN.....

4.1. Aplicarea principiului reparării integrale în contextul pierderii unei șanse.....	p. 136
4.2. Exigențe probatorii și standardul probabilității rezonabile.....	p. 139
4.3. Diferențierea între prejudiciul cert și prejudiciul potențial.....	p. 142

V. RELEVANȚA PRACTICĂ A CONCEPTULUI PIERDERII UNEI ȘANSE ÎN JURISPRUDENȚA NAȚIONALĂ.....

5.1 Evoluția receptării în dreptul românesc.....	p. 147
5.2 Criterii de individualizare a șansei pierdute.....	p. 150
5.3 Domenii specifice de aplicare (medical, educațional, sportiv, profesional etc.).....	p. 154

5.4 Criterii de admisibilitate a cererilor.....	p. 157
5.5 Probleme recurente privind dovada probabilității șansei pierdute.....	p. 162
5.6 Modalități de evaluare a despăgubirilor acordate.....	p. 166
5.7 Analiza cazurilor din practica instanțelor interne. Jurisprudență relevantă.....	p.171

VI. ABORDĂRI COMPARATIVE ÎN DREPTUL INTERNAȚIONAL ȘI EUROPEAN.....

6.1. Modele consacrate în dreptul comparat.....	p. 174
6.2. Aplicarea conceptului în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.....	p. 187
6.3. Tendințe emergente în dreptul Uniunii Europene.....	p. 189

VII. ORIENTĂRI JURISPRUDENȚIALE ȘI POSIBILE DIRECȚII DE EVOLUȚIE.....

7.1. Tendința de extindere a recunoașterii prejudiciului rezultat din pierderea șansei....	p. 195
7.2. Rolul instanțelor în dezvoltarea conceptului în lipsa unei norme clare, într-un peisaj juridic în continuă transformare.....	p. 199
7.3. Argumente în vederea unei reglementări explicite – propunere de lege ferenda privind reglementarea expresă a prejudiciului cauzat prin pierderea unei șanse.....	p. 201

CONCLUZII.....

BIBLIOGRAFIE.....

INTRODUCERE

Tema tezei de doctorat, intitulată “REPARAREA PREJUDICIULUI CAUZAT DE PIERDEREA ȘANSEI DE A OBȚINE UN AVANTAJ SAU DE A EVITA O PAGUBĂ,” își propune să ofere o analiză structurată a unei instituții juridice încă insuficient explorate în dreptul civil românesc. Deși acest concept a cunoscut o aplicare sporadică în practica judiciară, abordările sunt de multe ori neunitare, evidențiind o nevoie acută de clarificare și uniformizare. Studiul intenționează să răspundă acestei nevoi, oferind o examinare comprehensivă și inovatoare a principiilor și implicațiilor legale ale reparării prejudiciului legat de pierderea unei șanse.

În calitate de cercetător, am acumulat o pasiune și o cunoaștere solidă în domeniul dreptului civil, iar studiile doctorale mi-au oferit oportunitatea de a aprofunda această arie, explorând în detaliu aspectele și provocările complexe ale subiectului. Motivația mea pentru alegerea acestei teme derivă din dorința de a contribui la clarificarea și dezvoltarea acestui domeniu juridic, cu scopul de a crea un fundament teoretic util atât pentru practicieni, cât și pentru cercetătorii din domeniu.

Prin acest studiu, mi-am propus să aduc o contribuție valoroasă la comunitatea academică și juridică, oferind soluții relevante pentru interpretarea și aplicarea acestui concept în dreptul civil din România.

Am propus, de asemenea, o abordarea unitară, de analiză aprofundată a unei instituții „controversate” a dreptului civil, care, am putea spune, încă are un caracter de noutate și care deși cunoaște o aplicare în practica judiciară, de cele mai multe ori este neunitară. Acesta este, realmente, motivul care m-a determinat să tratez acest subiect în cadrul unei astfel de lucrări academice.

Din pasiune pentru dreptul civil și pentru conceptul reparării prejudiciului, tema reprezintă pentru mine o adevărată oportunitate de a explora această problematică doctrinară și jurisprudențială în profunzime, de a aduce contribuții semnificative la cunoașterea acestui subiect și de a obține expertiză în acest domeniu.

Nevoia de cercetare avansată s-a instalat observând complexitatea și dinamica constantă a legislației și jurisprudenței referitoare la repararea prejudiciului, drept urmare am recunoscut

necesitatea unei cercetări academice avansate care să exploreze întrebările și provocările complexe în acest domeniu și care să ofere soluții inovatoare și relevante în aplicarea dreptului civil în România.

Contribuția la dezvoltarea comunității academice și juridice este una dintre prioritățile mele profesionale, iar prin activitatea mea de cercetare, îmi propun să aduc contribuții semnificative la dezvoltarea cunoștințelor și la înțelegerea conceptelor și principiilor care stau la baza reparării prejudiciului în dreptul civil. Prin participarea activă la această cercetare intenționez să împărtășesc cunoștințele și perspectivele mele cu comunitatea academică și juridică.

În opinia mea susțin pe deplin necesitatea de a trata în România mai amănunțit tema reparării prejudiciului cauzat de pierderea unei șanse de a obține un avantaj. Este imperativ să recunoaștem că pierderea unei șanse de a obține un avantaj poate genera prejudicii semnificative și, în consecință, trebuie să fie tratată cu atenție și rigurozitate în sistemul juridic. În contextul dreptului civil, această problemă reprezintă o provocare complexă, deoarece necesită evaluarea atentă a circumstanțelor individuale și a impactului pe termen lung asupra persoanelor implicate.

În România, există o nevoie stringentă de a dezvolta și de a clarifica normele și practicile referitoare la repararea prejudiciului cauzat de pierderea unei șanse de a obține un avantaj. Este esențial ca legislația să ofere o bază solidă pentru acordarea compensațiilor în astfel de cazuri și să definească criteriile și procedurile relevante într-un mod clar și transparent.

În plus, este necesară o mai mare conștientizare și sensibilizare cu privire la importanța protejării drepturilor individuale în această privință. Astfel, educația juridică și promovarea dialogului între profesioniștii din domeniul dreptului, academicieni și societatea civilă sunt esențiale pentru a asigura o abordare corespunzătoare a acestei probleme.

De asemenea, susțin ferm existența unei conexiuni juridice fundamentale între respectarea drepturilor omului și dreptul omului de a fi despăgubit pentru pierderea unei șanse de a obține un avantaj din cauza unui prejudiciu cauzat. Această paralelă juridică este esențială pentru promovarea justiției și echității în societatea noastră, iar în cele ce urmează am ales să enumăr câteva dintre argumentele ce îmi susțin opinia:

1. Respectarea drepturilor omului: Principiul respectării drepturilor omului este fundamentat în recunoașterea și protecția demnității umane și a libertăților fundamentale ale fiecărui individ. Acest principiu implică obligația statului și a autorităților de a asigura că toți oamenii sunt tratați

cu demnitate și că li se respectă drepturile și libertățile fundamentale, conform prevederilor legale și standardelor internaționale.

2. Dreptul la despăgubire pentru pierderea unei șanse de a obține un avantaj: Conform jurisprudenței și a standardelor internaționale în domeniul drepturilor omului, indivizii au dreptul la despăgubire pentru pierderea unei șanse de a obține un avantaj în cazul în care au suferit un prejudiciu din cauza acțiunilor sau neglijenței altora. Acest drept derivă din principiul corectitudinii și al dreptății și este recunoscut ca o componentă esențială a drepturilor omului.

3. Necesitatea echilibrului și justiției: În aplicarea legii și în soluționarea litigiilor, este esențial să se mențină un echilibru între respectarea drepturilor omului și asigurarea că cei care au suferit prejudicii primesc despăgubiri adecvate pentru pierderea unei șanse de a obține un avantaj. Acest echilibru contribuie la promovarea justiției și la restaurarea dreptății în societatea noastră.

În lumina acestor considerente, susțin că respectarea drepturilor omului și dreptul la despăgubire pentru pierderea unei șanse de a obține un avantaj sunt interconectate și esențiale pentru promovarea unei societăți juste și echitabile.

Această formulare pune accentul pe conexiunea dintre respectarea drepturilor omului și dreptul la despăgubire pentru pierderea unei șanse de a obține un avantaj, subliniind importanța echilibrului și justiției în aplicarea legii.

Consider că este crucial ca sistemul juridic din România să acorde o atenție deosebită și să trateze cu seriozitate tema reparării prejudiciului cauzat de pierderea unei șanse de a obține un avantaj. Prin adoptarea unor politici și practici adecvate, putem asigura că justiția este servită și că drepturile individuale sunt protejate în mod corespunzător în aceste situații delicate.

Prejudiciul rezultat din pierderea unei șanse reprezintă un element de noutate în cadrul noii reglementări, legiuitorul consacrand acest tip de prejudiciu pentru a crea o practică judiciară unitară, dar și pentru a pune capăt controverselor ce existau în legătură cu acest subiect sub imperiul vechii reglementări.

De asemenea, putem spune că este o instituție relativ nouă a dreptului, în special a celui românesc, fiind evitată și încă insuficient acoperită atât de jurisprudență, cât și de doctrină. Reticența judecătorilor și a profesorilor de drept probabil se explică prin controversele pe care le stârnește acest subiect.

Totodată, am constatat că în literatura de specialitate există mai multe puncte de vedere cu privire la diverse aspecte ale reparării prejudiciului, precum: domeniu de aplicare, prejudiciul

virtual, natura juridică dublă a prejudiciului, evaluarea prejudiciului constând în pierderea unei șanse, etc..

În timp ce Codul Civil afirmă că prejudiciul trebuie să fie cert și previzibil, încadrarea șansei în aceste exigențe este adesea mult prea dificil de realizat.

În lucrare ne propunem să prezentăm importanța reglementării și aplicării normelor juridice privind repararea prejudiciului cauzat de pierderea șansei, atât la nivel intern, potrivit legislației în vigoare din țara noastră, cât și la nivel internațional, dat fiind faptul că există numeroase țări ce prezintă o doctrină și o jurisprudență bogate din acest punct de vedere, iar Franța este cel mai potrivit exemplu. De aceea, am abordat inclusiv o paralelă între legislația românească și cea franceză în ceea ce privește istoricul „noului” tip de prejudiciu reglementat în țara noastră, dar care a fost în atenția instanțelor din Franța încă din sec. al XIX-lea. Spre exemplu, în acest sens, doctrina franceză consemnează o speță soluționată la 17 iulie 1889, în care au fost acordate daune-interese pentru șansa irosită de a fi câștigat un proces care nu și-a urmat cursul ca urmare a culpei unui funcționar ministerial. Iar acesta este doar un simplu exemplu pe lângă cele ce au fost atinse pe parcursul studiului. Considerăm această temă de studiu cu atât mai interesantă și complexă cu cât doctrina și jurisprudența din țara noastră își manifestă încă reticența în a expune efectele și beneficiile aplicabilității sale, lucru posibil cauzat de modul superficial în care este reglementat de legislația în vigoare, am putea spune ca opinie personală.

În majoritatea legislațiilor străine, prejudiciul suferit prin pierderea unei șanse este un prejudiciu reparabil, iar în sistemele de drept europene se poate dispune și repararea prejudiciului viitor, chiar dacă producerea acestuia este considerată, într-o oarecare măsură, nesigură.

Astfel, cu toate că în majoritatea sistemelor de drept certitudinea prejudiciului este o condiție pentru repararea acestuia, vor fi reparate și acele prejudicii care încă nu s-au produs, dar există temei pentru a crede că urmează să se producă.

În Anglia, Franța, Germania, Scoția și Belgia, instanțele au dispus repararea prejudiciilor rezultate din pierderea unei șanse, pe motiv că pierderea șansei este ea însăși un prejudiciu care va fi reparat proporțional cu probabilitatea obținerii avantajului, care nu a putut fi obținut din cauza intervenției faptei ilicite.

Noua reglementare a acordat acestui tip de prejudiciu un loc aparte, oferindu-i un regim juridic special tocmai pentru a proteja victimele prejudiciului rezultat din pierderea unei șanse și pentru a oferi o compensare a situației dezavantajoase cauzată de ratarea unei oportunități.

METODE DE CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ

Lucrarea își fundamentează analiza științifică pe un demers metodologic complex, utilizând o serie de metode specifice cercetării juridice, menite să ofere o înțelegere profundă și nuanțată a temei abordate. Pe parcursul cercetării s-au avut în vedere metode de cercetare precum: metoda explicativă, metoda logică, metoda istorică, metoda dreptului comparat, metoda de cercetare logico-deductivă și, desigur, metoda hermeneutică pentru a accentua caracterul subiectiv al lucrării.

În primul rând, a fost utilizată metoda dreptului istoric, care a permis identificarea și interpretarea evoluției instituțiilor juridice relevante, contribuind astfel la înțelegerea contextului și a fundamentelor acestora. În completare, metoda de cercetare logico-deductivă a fost folosită pentru structurarea raționamentelor juridice, pornind de la principii generale către concluzii particulare, asigurând coerența și rigoarea argumentației. De asemenea, metoda dreptului comparat a facilitat evidențierea diferențelor și similitudinilor dintre reglementările din diverse sisteme juridice, oferind astfel o perspectivă extinsă și un cadru de referință pentru identificarea celor mai eficiente soluții normative.

În fine, metoda hermeneutică, axată pe teoria interpretării, a permis o abordare interpretativă a normelor juridice, având în vedere nu doar textul legal în sine, ci și contextul, scopul și principiile care stau la baza reglementării, contribuind la o înțelegere integrată și critică a subiectului analizat.

Prin combinarea acestor metode, lucrarea a asigurat o cercetare temeinică, riguroasă și pertinentă din punct de vedere științific, oferind soluții și perspective utile în aplicarea concretă a reparației prejudiciului rezultat din pierderea unei șanse.

STRUCTURA ȘI REZUMATUL LUCRĂRII

Tema principală a tezei se înscrie într-un domeniu de frontieră al dreptului civil contemporan, situat la intersecția dintre teoria generală a răspunderii civile, exigențele probatorii ale prejudiciului și evoluțiile jurisprudențiale determinate de nevoia de adaptare a dreptului la realitățile sociale și economice actuale. Scopul principal al cercetării constă în analiza sistematică și aprofundată a prejudiciului rezultat din pierderea unei șanse, ca formă distinctă și autonomă de prejudiciu, cu evidențierea particularităților sale juridice, a condițiilor de indemnizare, a modalităților de evaluare și reparare, precum și a relevanței sale practice în dreptul român, în context comparativ european și internațional.

Demersul științific propus urmărește nu doar o clarificare conceptuală, ci și o construcție coerentă a unui cadru teoretic și practic care să permită o aplicare predictibilă și echitabilă a instituției pierderii unei șanse în jurisprudența națională, în acord cu standardele europene și cu tendințele doctrinare consacrate. În acest sens, structura tezei reflectă o progresie logică a celor șapte capitole, de la analiza fundamentelor teoretice către aplicațiile practice și propunerile de lege ferenda.

În contextul dreptului civil și al răspunderii civile delictuale, prejudiciul cauzat de pierderea unei șanse de a obține un avantaj a devenit un subiect tot mai discutat, generând numeroase controverse și provocări interpretative. Acest concept, relativ nou în peisajul juridic, ridică întrebări importante despre limitele și funcția răspunderii civile, dar și despre modul în care dreptul poate răspunde la nevoia de a proteja așteptările legitime ale persoanelor.

În lucrare, analizăm dacă pierderea unei șanse constituie un prejudiciu indemnizabil și care sunt condițiile esențiale pentru a stabili o asemenea răspundere. Explorăm cadrul teoretic și jurisprudențial aplicabil, cu referire la doctrină și la soluțiile oferite de instanțele naționale și internaționale. Un punct central al analizei este identificarea criteriilor prin care o șansă pierdută poate fi considerată un prejudiciu cert și direct, având în vedere că, prin natura sa, șansa implică un grad de incertitudine.

Totodată, abordăm implicațiile practice și morale ale recunoașterii acestui tip de prejudiciu, atât din perspectiva echității și a justiției compensatorii, cât și a riscurilor de extindere excesivă a sferei răspunderii civile. Vom discuta și despre impactul pe care această extindere îl

poate avea asupra relațiilor juridice și sociale, precum și despre necesitatea unor delimitări clare pentru a evita abuzurile și interpretările arbitrare.

Se poate observa faptul că am acordat o atenție deosebită bibliografiei franceze, având în vedere că jurisprudența și doctrina franceză au consacrat o experiență valoroasă în privința reparării prejudiciului cauzat prin pierderea unei șanse. Această abordare îmi permite să realizez, până la finalul tezei, o analiză comparativă între dreptul românesc și dreptul francez. Scopul meu este de a aduce o contribuție relevantă și originală la interpretarea și aplicarea acestei instituții juridice în România, oferind atât perspective teoretice, cât și direcții practice care pot sprijini dezvoltarea cadrului nostru juridic național.

Lucrarea își propune să ofere o contribuție relevantă la înțelegerea prejudiciului cauzat de pierderea unei șanse și să aducă argumente pentru (sau împotriva) recunoașterii acestuia ca prejudiciu indemnizabil în dreptul românesc, având în vedere atât particularitățile contextului național, cât și tendințele din dreptul european.

Am putea spune că, în cadrul dreptului civil modern, conceptul de „pierdere a șansei” (perte de chance) a câștigat o recunoaștere din ce în ce mai amplă, fiind un mecanism menit să ofere protecție juridică într-un context marcat de incertitudine și lipsa unui raport de cauzalitate direct între faptă și prejudiciul suferit. Pierderea șansei nu este doar o abstracție juridică, ci o realitate cu implicații profunde în diverse ramuri ale dreptului, precum răspunderea civilă delictuală, dreptul contractual, dar și în domeniul jurisprudenței legate de drepturile fundamentale.

Partea a doua a tezei își propune să exploreze detaliat problematica reparării prejudiciului cauzat de pierderea șansei de a obține un avantaj sau de a evita o pagubă, analizând-o dintr-o perspectivă integrată, care include fundamentele teoretice, criteriile de aplicare, precum și implicațiile practice.

De asemenea, vom analiza forma de reglementare a acestui tip de prejudiciu în diferite sisteme europene de drept, condițiile reparării prejudiciului prin prisma noilor reglementări ale Codului civil român, dar și modalitățile de reparație.

În peisajul dreptului civil contemporan, prejudiciul rezultat din pierderea unei șanse reprezintă o categorie aparte, marcată de subtilitate juridică și complexitate practică. Aparent imaterială, pierderea unei oportunități reale și serioase de a obține un beneficiu sau de a evita un prejudiciu atrage în mod firesc întrebări legate de admisibilitatea și modalitatea reparației, motiv

pentru care vom regăsi în finalul studiului și o analiză aplicată și comparativă a acestei instituții, cu accent pe modul în care ea se concretizează în jurisprudența românească, dar și în dreptul comparat și internațional.

Astfel, fiecare capitol propus are un obiectiv de studiu clar stabilit, după cum vom reda în următoarele rânduri.

Primul obiectiv major al cercetării este delimitarea și fundamentarea conceptului de prejudiciu rezultat din pierderea unei șanse, din perspectivă istorică, doctrinară și normativă.

Capitolul I – „Prejudiciul rezultat din pierderea unei șanse de a obține un avantaj sau de a evita o pagubă. Particularitățile naturii juridice” - își propune să ofere o bază solidă pentru înțelegerea apariției și evoluției acestui concept, pornind de la reperele istorice care au condus la consacrarea sa progresivă în dreptul civil, în special sub influența jurisprudenței.

Analiza noțiunii și a reglementării urmărește evidențierea caracterului atipic al pierderii unei șanse, situată între certitudine și incertitudine, precum și explicarea motivelor pentru care aceasta este calificată, în doctrină, fie ca un nou tip de prejudiciu, fie ca o expresie particulară a prejudiciului virtual. Un obiectiv esențial al acestui capitol îl constituie clarificarea raportului dintre pierderea șansei și legătura de cauzalitate, precum și examinarea tezei naturii juridice duble a prejudiciului, prin prisma coexistenței dintre prejudiciul constând în pierderea șansei și prejudiciul final, eventual nerealizat.

Astfel, teoria pierderii unei șanse are o particularitate foarte interesantă și anume, simbioza a două prejudicii distincte. Un prejudiciu inițial, cu caracter abstract, care este materializat de șansa propriu-zisă, de posibilitatea participării la evenimentul favorabil și un prejudiciu final, având caracter concret, întruchipat de avantajul de care victima a fost lipsită sau de paguba pe care aceasta ar fi putut să o evite. Chiar dacă între cele două prejudicii există o puternică legătură, acestea nu sunt echivalente, ultimul doar contribuind la cuantificarea celui dintâi. Prejudiciul inițial are o existență de sine stătătoare, fiind, de fapt, cel care are valență juridică în cadrul teoriei pierderii unei șanse, însă a cărei existență și întindere este condiționată de prejudiciul final.

Cel de-al doilea capitol, **Pierderea șansei – veritabil prejudiciu indemnizabil. Condiții**” urmărește demonstrarea caracterului indemnizabil al pierderii unei șanse, în pofida incertitudinii inerente care afectează rezultatul final. Scopul acestei secțiuni este de a analiza pierderea șansei ca substitut conceptual pentru dificultățile probatorii ale raportului de

cauzalitate, oferind o soluție juridică echilibrată între protecția victimei și evitarea răspunderii excesive.

Obiectivele specifice vizează identificarea fundamentului juridic al pierderii unei șanse, conturarea condițiilor esențiale pentru acordarea despăgubirilor, anume existența unei șanse reale și serioase, fapta ilicită, legătura de cauzalitate, caracterul prejudiciabil al șansei pierdute, precum și analiza specificului relației de cauzalitate în această materie. Un accent distinct este pus pe rolul judecătorului, inclusiv al judecătorului administrativ, în interpretarea și aplicarea conceptului, în absența unei reglementări explicite.

Reticența jurisprudenței și a doctrinei în privința acestei teorii se explică probabil prin faptul că dreptul român a privit multă vreme negativ prejudiciul viitor, afirmând că nu se poate cere despăgubire pentru o daună incertă, eventuală, ceva ce se poate întâmpla numai în viitor.

Incontestabil, criticile care privesc prejudiciul rezultat din pierderea șansei își regăsesc justificarea în natura ambiguă a acestuia. Tot ce ține de domeniul viitorul are o certitudine relativă, asupra lui plutind întotdeauna elementul necunoscutului. Aceasta a fost rațiunea legiuitorului atunci când a reglementat condiția caracterului neîndoielnic pe care trebuie să o îndeplinească șansa. Tot din acest motiv este necesar să facem distincția dintre prejudiciile eventuale și cele virtuale, atât de des confundate. Chiar dacă linia dintre cele două noțiuni este adesea foarte fină, prejudiciul eventual este lipsit de certitudine, aflându-se la nivel de dorință și aspirație lipsită de fundament, astfel, acesta nu-l îndreptățește la reparație pe cel păgubit, însă, de cealaltă parte stă prejudiciul virtual, așa cum este și șansa pierdută, care are un grad sporit de certitudine din punct de vedere al întâmplării sale și astfel justifică acordarea de despăgubiri.

Un obiectiv central al tezei îl constituie **analiza modalităților de evaluare și reparare** a prejudiciului oferind o abordare aplicată asupra modului în care șansa pierdută poate fi cuantificată și compensată în mod just, aspect care generează cele mai mari dificultăți practice.

Capitolul III își propune atât să examineze metodele utilizate în practică pentru cuantificarea pierderii unei șanse, cu evidențierea criteriilor de apreciere și a limitelor acestora, precum și soluții pentru evaluarea monetară a prejudiciului, ținând cont de contextul specific și principiile echității.

O atenție specială este acordată evaluării prejudiciului corporal, unde incertitudinea este amplificată de variabile medicale, statistice și prognostice. Scopul este de a evidenția dificultățile

recurente întâlnite în procesul de evaluare și de a analiza rolul expertizelor în fundamentarea soluțiilor de despăgubire.

De asemenea, capitolul oferă o perspectivă multidisciplinară asupra temei și are ca scop extinderea analizei dincolo de granițele strict juridice, prin integrarea elementelor de psihologie judiciară și a contribuției expertizelor tehnice.

Această parte a tezei nu doar că aprofundează dimensiunile juridice ale pierderii șansei, dar urmărește să aducă și o contribuție originală la dezvoltarea unui cadru conceptual și practic coerent pentru repararea acestui tip de prejudiciu în dreptul civil român.

Capitolul IV, intitulat „**Concretizarea principiilor în dreptul român**” urmărește transpunerea principiilor teoretice în contextul normativ și jurisprudențial românesc, cu accent pe principiul reparării integrale a prejudiciului. Obiectivul este de a analiza compatibilitatea pierderii unei șanse cu exigențele dreptului civil român, în special în ceea ce privește standardul probator și delimitarea dintre prejudiciul cert și prejudiciul potențial. Se evidențiază astfel dificultățile probatorii și standardul probabilității rezonabile, esențial pentru diferențierea dintre un prejudiciu cert și unul doar potențial. Aceste distincții sunt fundamentale pentru delimitarea clară a cazurilor în care poate interveni răspunderea civilă delictuală.

Această secțiune are rolul de a evidenția tensiunile existente între rigiditatea normelor clasice și necesitatea adaptării acestora, în vederea asigurării unei protecții efective a victimei.

Un obiectiv esențial al cercetării îl constituie analiza aplicării concrete a conceptului în practica instanțelor românești. **Capitolul V** își propune să evidențieze **relevanța practică**, evoluția receptării pierderii unei șanse, criteriile utilizate pentru individualizarea șansei pierdute, domeniile specifice de aplicare și problemele recurente privind dovada probabilității.

Prin analiza jurisprudenței se urmărește identificarea tendințelor, a soluțiilor neunitare și a nevoii de clarificare doctrinară și normativă, observând criteriile prin care se individualizează o șansă pierdută și domeniile în care acest tip de prejudiciu este cel mai des invocat, precum cel medical, educațional, sportiv sau profesional.

Capitolul se concentrează pe analiza unor cazuri relevante din practica instanțelor interne, scoțând în evidență condițiile de admisibilitate, provocările recurente legate de probațiune și metodele de evaluare a despăgubirilor. Studiul acestor spețe oferă un cadru practic pentru înțelegerea aplicării teoriei în situații concrete.

În continuare, **capitolul VI** abordează **dimensiunea comparativă internațională** contribuind la identificarea modelelor consacrate în dreptul comparat și a modului de aplicare a conceptului în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și în dreptul Uniunii Europene. Scopul este de a valorifica experiența altor sisteme juridice pentru îmbogățirea interpretării și aplicării instituției în dreptul român. Analiza comparativă cu alte sisteme juridice și propunerea unor interpretări moderne constituie, de asemenea, repere esențiale în această lucrare, ce evidențiază tendințele emergente din dreptul Uniunii Europene, oferind un context mai larg pentru poziționarea dreptului românesc în această materie.

În final, **ultimul capitol** al tezei își propune să formuleze concluzii critice și propuneri de lege ferenda, analizând tendința de extindere a recunoașterii prejudiciului rezultat din pierderea unei șanse și rolul instanțelor în dezvoltarea conceptului. Obiectivul este de a contribui la conturarea unei reglementări explicite, capabile să asigure coerență, previzibilitate și echitate în repararea acestui tip de prejudiciu.

Consider că această parte a lucrării evidențiază cel mai bine aportul personal și subiectiv în cadrul cercetării deoarece este evaluată oportunitatea introducerii unei reglementări legale care să consacre distinct pierderea unei șanse ca formă de prejudiciu reparabil. Sunt prezentate principalele argumente doctrinare și practice în favoarea unei intervenții normative, precum și riscurile potențiale cum ar fi rigidizarea conceptului sau diluarea exigențelor probatorii, care pot justifica menținerea unei soluții exclusiv jurisprudențiale.

Deși pierderea unei șanse este recunoscută din ce în ce mai des ca formă autonomă de prejudiciu, dreptul pozitiv român nu conține, în prezent, o reglementare expresă care să îi delimiteze conținutul, condițiile de aplicare sau criteriile de evaluare. În această absență normativă, jurisprudența joacă un rol decisiv în conturarea și afirmarea conceptului, printr-un proces gradual de adaptare la cazuri concrete, domenii noi și realități sociale tot mai complexe.

În ultimii ani, instanțele au devenit veritabili arhitecți ai evoluției pierderii unei șanse, extinzând treptat recunoașterea acesteia dincolo de domeniile clasice, precum malpraxisul medical sau răspunderea profesională, către sfere mai puțin explorate, cum ar fi litigiile comerciale, arbitrajul sau conflictele administrative. Aceste orientări, deși uneori fragmentare, indică o tendință clară: justiția devine tot mai receptivă la ideea că incertitudinea probabilistică nu este un obstacol absolut în calea reparării, ci o caracteristică inerentă a unor forme moderne de prejudiciu.

Pe acest fundal, se naște firesc întrebarea dacă este necesară o intervenție legislativă care să clarifice regimul juridic al pierderii unei șanse. Capitolul analizează argumentele pentru și împotriva unei astfel de codificări și discută riscurile și oportunitățile pe care le presupune o eventuală reglementare explicită. În egală măsură, se examinează rolul esențial al instanțelor în menținerea unei echități dinamice în lipsa unei norme clare – un rol tot mai relevant într-un peisaj juridic în schimbare, unde nevoia de stabilitate trebuie armonizată cu exigențele adaptabilității.

Prin această analiză, capitolul își propune nu doar să cartografieze traseul actual al jurisprudenței în materie, ci și să ofere un cadru de reflecție cu privire la viitorul pierderii unei șanse ca instituție juridică vie, capabilă să răspundă provocărilor unei justiții moderne.

Având în vedere jurisprudența constantă și evoluțiile doctrinare privind recunoașterea și repararea prejudiciului rezultat din pierderea unei șanse de a obține un avantaj sau de a evita o pagubă, propunem completarea Codului civil, Titlul V – Răspunderea civilă, cu un articol nou după art. 1386, după cum urmează:

Art. 1386¹ – „Repararea prejudiciului rezultat din pierderea unei șanse”, cu următoarele alineate:

„(1) Constituie prejudiciu reparabil pierderea unei șanse reale și serioase de a obține un avantaj patrimonial ori nepatrimonial, sau de a evita o pagubă, atunci când această șansă a fost suprimată ori diminuată prin fapta ilicită a unei persoane.

(2) Reparația se stabilește proporțional cu probabilitatea realizării avantajului sau evitării prejudiciului, în funcție de circumstanțele concrete și de probatoriul administrat.

(3) Existența șansei se evaluează obiectiv, ținând cont de toate împrejurările relevante, fără a se confunda cu prejudiciul efectiv sau cu un câștig cert.

(4) Răspunderea pentru pierderea unei șanse nu presupune certitudinea realizării efectului scontat, ci doar existența unei probabilități rezonabile, recunoscute ca valoroase din punct de vedere juridic.”

Pentru ca această intervenție legislativă să poată transforma pierderea unei șanse dintr-o construcție preponderent jurisprudențială într-o instituție normativă clar definită, cu aplicabilitate imperativă și predictibilă în dreptul civil român este imperioasă și corelarea cu cele 2 articole din Codul civil, după cum urmează:

Corelarea cu art. 1357 Cod civil (răspunderea civilă delictuală), prin completare:

După alineatul (1) al articolului 1357 din Codul civil se introduce un nou alineat, alineatul (1¹), cu următorul cuprins:

„(1¹) În cazul în care fapta ilicită a cauzat pierderea unei șanse, în condițiile art. 1386¹, existența prejudiciului este dată de suprimarea sau diminuarea probabilității de realizare a unui avantaj ori de evitare a unei pagube, fără a fi necesară dovada realizării certe a rezultatului final.”

Această completare clarifică faptul că natura probabilistică a prejudiciului nu afectează angajarea răspunderii delictuale, ci doar modalitatea de evaluare a despăgubirii. Se evită astfel confuzia frecvent întâlnită în practică între lipsa certitudinii rezultatului și inexistența prejudiciului, consacrându-se expres faptul că obiectul reparației este șansa pierdută, nu rezultatul final.

Corelarea cu art. 1532 Cod civil (răspunderea contractuală) - Alineatul (2) al articolului 1532 din Codul civil se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) Atunci când neexecutarea obligației a determinat pierderea unei șanse reale și serioase de a obține un avantaj sau de a evita o pagubă, creditorul are dreptul la o despăgubire stabilită proporțional cu probabilitatea realizării rezultatului favorabil, potrivit art. 1386.”

Această modificare asigură unitatea de regim juridic între răspunderea delictuală și cea contractuală în materia pierderii unei șanse, eliminând tratamentele diferențiate nejustificate. Totodată, se consacră expres aplicabilitatea mecanismului proporționalității și în sfera contractuală, în deplină coerență cu noul articol 1386.

Prin introducerea art. 1386 Cod civil și corelarea sa expresă cu art. 1357 și art. 1532, se realizează autonomizarea pierderii unei șanse ca formă distinctă de prejudiciu reparabil, clarificarea criteriului certitudinii, raportat la existența șansei și nu la realizarea rezultatului final, stabilirea proporționalității ca regulă de evaluare a despăgubirilor, uniformizarea aplicării instituției în răspunderea delictuală și contractuală și reducerea semnificativă a riscului soluțiilor neunitare în practica instanțelor.

Astfel, prin adăugarea noului articol și tratarea problematicii prin cele 4 alineate specifice considerăm că se asigură claritatea conceptuală a pierderii unei șanse ca prejudiciu autonom, distinct de beneficiul nerealizat, dar compatibil cu principiul reparării integrale. Pe scurt, corelarea cu art. 1357 confirmă faptul că natura probabilistică a prejudiciului nu exclude răspunderea, ci doar influențează modalitatea de evaluare a despăgubirii, în timp ce, în mod complementar, modificarea art. 1532 garantează unitatea de regim juridic între răspunderea

delictuală și cea contractuală în materia pierderii unei șanse, evitând tratamente diferențiate nejustificate.

Acest pachet normativ oferă instanțelor un cadru legal coerent, previzibil și operațional, reducând riscul soluțiilor neunitare și consolidând protecția efectivă a victimelor în situații juridice caracterizate prin incertitudine. Prezenta propunere legislativă are ca obiect clarificarea și consolidarea regimului juridic al prejudiciului rezultat din pierderea unei șanse de a obține un avantaj sau de a evita o pagubă, în cadrul răspunderii civile delictuale, în vederea asigurării unei aplicări unitare și previzibile în practica instanțelor de judecată.

Deși Codul civil consacră în prezent, prin dispozițiile art. 1385 alin. (4), posibilitatea reparării prejudiciului constând în pierderea unei șanse, formularea actuală nu oferă suficiente repere normative cu privire la natura juridică a acestui prejudiciu, la criteriul certitudinii și la standardul de evaluare a despăgubirilor, aspecte care au generat soluții jurisprudențiale neunitare. În practică, am observat cum instanțele oscilează între calificarea pierderii unei șanse ca prejudiciu cert și respingerea pretențiilor pe motivul caracterului eventual sau ipotetic al rezultatului final, ceea ce afectează securitatea juridică și previzibilitatea actului de justiție.

În același timp, corelarea insuficient explicită dintre art. 1385 și normele generale ale răspunderii civile delictuale (art. 1357 Cod civil), precum și cele aplicabile în materia răspunderii contractuale (art. 1532 Cod civil), creează dificultăți în stabilirea raportului dintre prejudiciul efectiv, beneficiul nerealizat și pierderea unei șanse. Or, în absența unei intervenții normative, aceste dificultăți sunt lăsate exclusiv în sarcina interpretării judiciare, cu riscul accentuării fragmentării practicii.

Prin această intervenție, pierderea unei șanse este integrată coerent în arhitectura generală a răspunderii civile, ca instrument de realizare efectivă a funcției sale reparatorii, în acord cu tendințele doctrinare și jurisprudențiale europene.

De asemenea, această completare ar contribui la consolidarea securității juridice, asigurând o interpretare unitară a principiilor dezvoltate de jurisprudență și doctrină. Ea ar oferi judecătorilor un cadru normativ clar pentru cuantificarea și acordarea despăgubirilor în situații precum: pierderea unei șanse de a promova un concurs, de a obține un contract, de a beneficia de un tratament medical cu potențial de vindecare etc.

Din punctul de vedere al necesității reglementării exprese, în dreptul român, prejudiciul rezultat din pierderea unei șanse nu este reglementat expres de Codul civil, ci este recunoscut

doar pe cale jurisprudențială și doctrinară, prin extensia noțiunii de prejudiciu actual și cert. Această lipsă de reglementare generează incertitudine juridică, abordări neunitare din partea instanțelor și dificultăți în cuantificarea despăgubirilor. Introducerea unui text expres ar contribui la asigurarea unei coerențe legislative în materia răspunderii civile; alinierea dreptului român la tendințele europene în materie de protecție a intereselor legitime sub forma șanselor reale și încurajarea prevenirii conduitei ilicite care vizează suprimarea ori afectarea șanselor unei persoane într-un context competitiv sau juridic.

Pentru o justificare doctrinară, apreciem că doctrina românească a recunoscut, în mod constant, legitimitatea reparării prejudiciului constând în pierderea unei șanse, cu referire la: „pierderile suferite de o persoană prin împiedicarea de a exercita o posibilitate reală de câștig trebuie privite ca o formă de prejudiciu actual, deși incert în cuantificare”, la pierderea unei șanse este „un prejudiciu autonom, ireductibil la prejudiciul efectiv sau la câștigul ratat, având trăsături proprii și necesitând un tratament juridic distinct”, la șansa pierdută care constituie un interes juridic suficient pentru a justifica reparația, mai ales în contextul obligațiilor profesionale (medicale, avocat-client, profesor-elev etc.).

Doctrina distinge clar între prejudiciul cauzat de pierderea unei șanse (care este reparabil) și prejudiciul ipotetic sau eventual (care rămâne nereparabil din cauza lipsei de legătură de cauzalitate).

Prin urmare, din perspectiva de lege ferenda, se impune intervenția expresă a legiuitorului în vederea consacrării autonome a prejudiciului rezultat din pierderea unei șanse de a obține un avantaj sau de a evita o pagubă, ca formă distinctă de prejudiciu reparabil în cadrul răspunderii civile. O asemenea reglementare ar avea rolul de a elimina incertitudinile interpretative generate de aplicarea exclusiv jurisprudențială a art. 1385 Cod civil și de a asigura o aplicare coerentă și previzibilă a principiului reparării integrale.

În acest sens, ar fi oportună introducerea noului articol și a celor 4 alineate distincte care să definească pierderea unei șanse ca prejudiciu constând în dispariția unei probabilități reale și serioase de realizare a unui rezultat favorabil sau de evitare a unei pagube, ca urmare a unei fapte ilicite. O asemenea definiție legală ar permite delimitarea clară a pierderii unei șanse de beneficiul pur eventual sau ipotetic și ar oferi instanțelor un cadru normativ precis pentru aprecierea caracterului indemnizabil al prejudiciului.

Totodată, o reglementare de lege ferenda ar trebui să clarifice standardul probator aplicabil, consacrand expres faptul că certitudinea prejudiciului se raportează la existența șanse, iar nu la realizarea efectivă a rezultatului final. În acest mod, s-ar evita impunerea unei sarcini probatorii disproporționate asupra victimei și s-ar recunoaște natura intrinsec probabilistică a acestui tip de prejudiciu, fără a aduce atingere exigențelor legăturii de cauzalitate.

De asemenea, este necesară reglementarea explicită a modalității de evaluare a despăgubirilor, prin consacrarea principiului proporționalității, în sensul stabilirii cuantumului reparației în funcție de probabilitatea pierdută, apreciată în raport cu împrejurările concrete ale cauzei și cu situația victimei. O asemenea soluție legislativă ar permite realizarea unui just echilibru între interesele părților și ar preveni atât supra-compensarea, cât și sub-compensarea prejudiciului.

Nu în ultimul rând, o intervenție normativă clară ar contribui la armonizarea dreptului intern cu tendințele europene și cu jurisprudența comparată, facilitând un dialog judiciar coerent și promovând aplicarea uniformă a conceptului de pierdere a unei șanse în domenii sensibile precum răspunderea profesională, raporturile administrative sau răspunderea medicală. Prin urmare, consacrarea legislativă a acestui tip de prejudiciu ar transforma o construcție preponderent jurisprudențială într-un instrument juridic stabil, predictibil și eficient, cu aplicabilitate imperativă în practica instanțelor de judecată din România.

Așadar, acest capitol propune o reflecție asupra tendințelor jurisprudențiale și a direcțiilor de evoluție, analizând argumentele în favoarea unei reglementări explicite și rolul instanțelor în consolidarea conceptului în lipsa unei norme clare. Se subliniază nevoia unei abordări coerente care să asigure previzibilitate și echitate în aplicarea acestui mecanism de reparație.

CONCLUZII

Teza de doctorat a avut ca obiect analiza instituției reparării prejudiciului rezultat din pierderea unei șanse de a obține un avantaj sau de a evita o pagubă, instituție care, deși lipsită încă de o consacrare expresă și autonomă în dreptul civil român, cunoaște o dezvoltare jurisprudențială și doctrinară constantă, determinată de nevoia de adaptare a mecanismelor răspunderii civile la realitățile sociale, economice și profesionale contemporane. Demersul de cercetare a pornit de la constatarea că pierderea unei șanse reprezintă una dintre cele mai sensibile și controversate forme de prejudiciu, situată la intersecția dintre certitudine și probabilitate, dintre prejudiciul efectiv și cel potențial, dintre rigurozitatea normativă și necesitatea echității. Am remarcat și existența unei tensiuni structurale între exigențele clasice ale răspunderii civile – în special cerința certitudinii prejudiciului și a legăturii de cauzalitate – și realitățile sociale contemporane, în care prejudiciile se manifestă tot mai frecvent sub forma pierderii unor oportunități concrete, dar incerte sub aspectul rezultatului final.

Analiza realizată în cadrul primelor capitole a evidențiat faptul că pierderea unei șanse nu poate fi redusă la o simplă proiecție ipotetică a unui câștig viitor, ci constituie un interes juridic distinct, susceptibil de protecție, în măsura în care șansa pierdută este reală, serioasă și obiectiv determinabilă. Evoluția istorică și conceptuală a noțiunii a demonstrat că recunoașterea valorii juridice a șansei marchează o transformare profundă a concepției tradiționale asupra prejudiciului, în sensul depășirii exigenței unei certitudini absolute a rezultatului final și orientării către protecția efectivă a posibilităților concrete de realizare a unui interes legitim. Putem aminti că pierderea unei șanse reprezintă o evoluție firească a noțiunii de prejudiciu, apărută din necesitatea adaptării dreptului civil la complexitatea raporturilor juridice moderne. Departate de a constitui un artificiu doctrinar sau o derogare nejustificată de la principiile clasice, pierderea unei șanse reflectă recunoașterea valorii juridice a unei probabilități reale, susceptibile de a produce efecte patrimoniale sau nepatrimoniale semnificative

În acest context, teza a subliniat particularitățile naturii juridice a prejudiciului cauzat prin pierderea unei șanse, insistând asupra caracterului său virtual, dar nu fictiv, precum și asupra dificultăților specifice legăturii de cauzalitate. Pierderea unei șanse obligă judecătorul să opereze o distincție esențială între prejudiciul final, care rămâne incert, și prejudiciul propriu-zis,

constând în suprimarea sau diminuarea unei probabilități rezonabile, direct imputabile faptei ilicite. În această logică, pierderea șansei apare ca un veritabil substitut conceptual pentru incertitudinea raportului de cauzalitate, fără a nega însă necesitatea existenței unei legături cauzale juridice între conduita autorului și prejudiciul invocat. Prin urmare, obiectul reparației nu este rezultatul final nerealizat, ci șansa în sine, ca valoare juridică autonomă.

Un aport esențial al cercetării l-a constituit analiza legăturii de cauzalitate în materia pierderii unei șanse, problemă care a generat, în mod constant, rezerve în practica instanțelor. Teza a demonstrat că, în acest domeniu, raportul de cauzalitate nu trebuie apreciat prin raportare la prejudiciul final, ci la pierderea oportunității ca prejudiciu distinct. Astfel, fapta ilicită nu trebuie să fie cauza directă a rezultatului final, ci cauza suprimării sau diminuării șansei. Această reconceptualizare a cauzalității nu presupune abandonarea rigorilor juridice, ci o adaptare a instrumentelor de analiză la specificul prejudiciului probabilistic.

În același context, cercetarea a pus în evidență natura juridică dublă a prejudiciului, în sensul coexistenței dintre pierderea șansei și prejudiciul final eventual. Distincția dintre aceste două niveluri este fundamentală pentru aplicarea corectă a principiului reparării integrale. Raportarea despăgubirii la prejudiciul final ar conduce la o supraevaluare nejustificată, în timp ce ignorarea completă a pierderii șansei ar echivala cu o negare a realității prejudiciului. Soluția justă se regăsește în repararea proporțională a șansei pierdute, evaluată în funcție de probabilitatea realizării avantajului sau evitării pagubei.

Capitolele dedicate condițiilor de indemnizare și evaluării prejudiciului au evidențiat rolul central al existenței unei șanse reale și serioase, al faptei ilicite și al legăturii de cauzalitate, precum și complexitatea procesului de cuantificare a despăgubirilor. S-a demonstrat că, în materia pierderii unei șanse, exigențele probatorii nu pot fi identice cu cele aplicabile prejudiciilor certe, ci trebuie adaptate naturii probabilistice a acestui tip de prejudiciu. Standardul probabilității rezonabile apare, astfel, ca un instrument indispensabil pentru realizarea unui echilibru între rigorile dreptului și necesitatea unei protecții efective a victimei. Astfel, din analiză reiese că despăgubirea nu poate fi stabilită în mod arbitrar, ci trebuie să rezulte dintr-un proces de apreciere proporțională, fundamentat pe date obiective, expertize și raționamente logice. Dificultățile întâlnite în evaluarea prejudiciului corporal, în special în domeniul medical, confirmă necesitatea unei abordări interdisciplinare, în care expertiza tehnică joacă un rol esențial în determinarea probabilităților relevante.

Examinarea practicii judiciare românești a evidențiat o evoluție lentă, dar vizibilă, în direcția recunoașterii pierderii unei șanse ca prejudiciu indemnizabil. Aceasta a confirmat caracterul neunitar și oscilant al soluțiilor pronunțate de instanțele române, în special sub aspectul recunoașterii caracterului indemnizabil al pierderii unei șanse și al evaluării legăturii de cauzalitate. În timp ce unele instanțe au manifestat o deschidere progresivă către recunoașterea acestui tip de prejudiciu, altele au rămas fidele unei interpretări restrictive, echivalând pierderea șansei cu un beneficiu eventual sau pur ipotetic. Această situație reflectă, în mod evident, limitele unei construcții preponderent jurisprudențiale, în absența unui cadru normativ clar și coerent, iar practica neunitară afectează securitatea juridică și subminează funcția reparatorie a răspunderii civile.

Abordarea comparativă a evidențiat faptul că, în sisteme de drept precum cel francez, italian sau german, pierderea unei șanse este recunoscută ca formă distinctă de prejudiciu, iar mecanismele de evaluare și reparare sunt mult mai clare și mai bine consolidate, fiind consacrată ca instituție juridică autonomă. În special, dreptul francez a oferit un model coerent, atât doctrinar, cât și jurisprudențial, în care pierderea unei șanse este tratată ca prejudiciu distinct, iar despăgubirea este stabilită proporțional cu probabilitatea pierdută. De asemenea, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului confirmă faptul că protecția intereselor patrimoniale și nepatrimoniale afectate de pierderea unei șanse se înscrie în sfera dreptului la un remediu efectiv și a exigențelor de echitate. Aceste repere externe au constituit un argument suplimentar pentru necesitatea unei evoluții similare în dreptul intern.

În lumina întregii analize realizate, concluzia fundamentală a prezentei teze este aceea că pierderea unei șanse nu reprezintă un prejudiciu artificial sau teoretic, ci unul real, născut din realitatea socială și juridică, a cărui neregnoaștere conduce la lacune semnificative în protecția juridică a persoanei. Caracterul său abstract nu trebuie să constituie un obstacol în acordarea despăgubirilor, ci o provocare metodologică pentru judecător, chemat să aprecieze, cu rigoare și echilibru, dacă probabilitatea pierdută era suficient de semnificativă pentru a justifica intervenția dreptului.

Pe acest fundal, teza susține în mod argumentat, necesitatea intervenției legiuitorului român pentru consacrarea expresă a prejudiciului rezultat din pierderea unei șanse. Lipsa unei reglementări clare transformă această instituție într-un domeniu excesiv dependent de interpretarea judiciară, cu riscul accentuării discrepanțelor de practică.

Propunerea de lege ferenda formulată în cadrul lucrării – introducerea art. 1386 în Codul civil – urmărește să ofere un cadru normativ coerent, care să definească pierderea unei șanse, să stabilească criteriile de evaluare și să consacre principiul proporționalității despăgubirii.

Corelarea expresă a acestei norme cu dispozițiile art. 1357 și art. 1532 Cod civil are rolul de a asigura unitatea de regim juridic între răspunderea delictuală și cea contractuală, evitând interpretările divergente și lacunele de protecție. Prin această integrare sistematică, pierderea unei șanse este recunoscută ca prejudiciu reparabil indiferent de izvorul răspunderii, cu respectarea acelorași principii de evaluare și reparare.

În concluzie, repararea prejudiciului rezultat din pierderea unei șanse de a obține un avantaj sau de a evita o pagubă nu trebuie privită ca o excepție sau o derogare de la regulile clasice ale răspunderii civile ori ca o excepție problematică a dreptului civil, ci ca o expresie a maturizării acestuia, o evoluție necesară, menită să răspundă raporturilor juridice contemporane și realităților complexe ale societății moderne. Recunoașterea și repararea acestui prejudiciu reprezintă un pas necesar către realizarea unei justiții civile mai echitabile, mai flexibile și mai orientate către protecția efectivă a intereselor legitime ale persoanei. Prin demersul realizat, prezenta teză își propune să contribuie la consolidarea teoretică și practică a acestei instituții și să ofere repere utile atât pentru doctrină, cât și pentru practicieni, în vederea realizării unei justiții civile mai echitabile și mai adaptate realităților actuale, precum și să ofere un fundament solid pentru evoluții jurisprudențiale și legislative viitoare.

BIBLIOGRAFIE

ACTE NORMATIVE

1. (BGB) Codul civil german, intrat în vigoare la 1 ianuarie 1900
2. Codul civil al Republicii Moldova // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002
3. Codul civil al României adnotat, București, Teora, 2003
4. Legea nr. 134/2010 republicată privind Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial nr. 247 din 10 aprilie 2015
5. Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, publicată în Monitorul Oficial nr. 139/31 martie 2000
6. Legea nr. 285/2004 (Monitorul Oficial nr. 587 din 30 iunie 2004)
7. Legea nr. 287/2009 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 511 din 24 iulie 2009
8. Legea nr. 298/2001 (Monitorul Oficial nr. 313 din 12 iunie 2001)
9. Legea nr. 554/2004 privind contenciosul administrativ, cu modificările și completările ulterioare
10. Norma ASF nr. 20 din 27 iulie 2017 privind asigurările auto din România, emisă de Autoritatea de Supraveghere Financiară, Publicat în Monitorul Oficial nr 624 din data 01-08-2017, în vigoare din 02-05-2018
11. Regulamentul (CE) nr. 530/2008 al Comisiei din 12 iunie 2008
12. TFUE - Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, semnat la 25 Martie 1957

LUCRĂRI DE AUTOR

1. Adam Ioan, Adam A. R., Codul civil. Cartea a V-a. Despre obligații. Titlurile I–VIII (art. 1164–1649). Comentarii și explicații, Editura C.H. Beck, București, 2016
2. Adam Ioan, Drept civil, Teoria generală a obligațiilor, București, 2014
3. Adam Ioan, Drept civil, Teoria generală a obligațiilor, Ed. All Beck, 2004
4. Adam Ioan, Tratat de drept civil. Obligațiile. Volumul II. Responsabilitatea civilă extracontractuală. Faptul juridic civil, Ed. C.H. Beck, București, 2021

5. Aubert Jean-Luc, Savaux Éric, Droit civil. Les obligations. 2. Le fait juridique, 13e édition, Dalloz, Paris, 2009
6. Beleiu Gheorghe, Drept civil român. Introducere în dreptul civil. Subiectele dreptului civil, Ed. Universul Juridic, ediția a XI-a revăzută și adăugită de M. Nicolae, P. Trușcă, 2007
7. Benabent Alain, Droit des obligations, 13 edition, Ed. Montchrestien, 2012
8. Bodoașcă T., S.O. Nour, I. Puie, Teoria generală a obligațiilor. Ed. Universul Juridic, 2010
9. Boilă Lacrima Rodica, Răspunderea civilă delictuală obiectivă, Ed. C.H. BECK, București, 2014
10. Boilă Lacrima Rodica, Baias Flavius, Chelaru Eugen, Rodica Constantinovici, Ioan Macovei (coord.), Noul Cod civil. Comentariu pe articole, Editura C.H. Beck, București, 2014
11. Boroî Gabriel, Anghelescu Carla Alexandra, Curs de drept civil. Partea generală, ediția a 3-a revizuită și adăugită, Ed. Hamangiu, București, 2021
12. Boroî Gabriel, Stănciulescu Liviu, Instituții de drept civil în reglementarea noului Cod civil, Ed. Hamangiu, București, 2012
13. Breban V., Dicționar explicativ al limbii române, Ed. Științifică și enciclopedică, 1987
14. Brun Philippe, La perte de chance en droit de la responsabilité civile, Ed. Dalloz, Paris, 2021
15. Carbonnier Jean, Droit civil: Les obligations, Ed. LGDJ, 2018
16. Cartwright John, Comparative Remedies for Breach of Contract, Ed. Oxford University Press, 2020
17. Chirică Dan, Drept civil. Contracte speciale, vol. I, Ed. Universul Juridic, București, 2016
18. Chirică Dan, Tratat de drept civil. Contracte speciale, vol. II, Ed. Universul Juridic, 2022
19. Christian von Bar, Eric Clive, Hans Schulte-Nölke (eds.), Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law – Draft Common Frame of Reference (DCFR), Sellier, 2009, vol. I, p. 513–520
20. Ciochină-Barbu Ioan, Jora Cristian, Drept civil. Obligațiile, Editura Universitară, București, 2016
21. Cornu G., Vocabulaire juridique, Éd. Presses Universitaires de France, 2008.

22. Deak Francisc, Tratat de drept civil. Contracte speciale, vol. II, Ed. Universul Juridic
23. Deak Francisc, Tratat de drept civil. Contracte speciale, Ed. Actami, București, 1996
24. Deleanu Ion, Drepturile subiective si abuzul de drept, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1988
25. Deleanu Ion, Ficțiunile juridice, Ed. All Beck, București, 2005
26. Demolombe C. – Cours de Code Napoléon, t. XXV, Paris, 1865
27. Dogaru Ion, P. Drăghici, Drept civil. Teoria generală a obligațiilor, ed. a 2-a, Ed. C.H. BECH, București, 2014,
28. Dogaru Ion, P. Drăghici, Bazele dreptului civil. Volumul III. Teoria generală a obligațiilor, Ed. C. H. Beck, București, 2009
29. Dumitrache Bogdan, Nicolae Marian, R. Popescu, Instituții de drept civil. Curs selectiv pentru licență 2001-2002, Ed. Universul Juridic, ediție revăzută și adăugită. București, 2001
30. Durac G., Teoria generală a obligatiilor, Ed. Dimitrie Cantemir, Târgu Mures, 2000
31. Eliescu Mihail, Răspunderea civilă delictuală, Ed. Academiei, București, 1972
32. Flour Jacques, Aubert Jean-Luc, Savaux Éric, Andreu Lionel, Droit civil. Les obligations Le fait juridique Quasi-contrats Responsabilité extracontractuelle, Le Febvre Dalloz, 15e edition, 2024
33. Ghimpa Nicolae D., Răspunderea civilă, București, 1946
34. Ghinoiu Decebal Adrian, în Noul Cod civil. Comentariu pe articole, art. 1-2664, (Coordonatori: Baias Flavius-Antoniou, Chelaru Eugen, Constantinovici Rodica, Macovei Ioan), Editura C.H. Beck, București, 2012
35. Juguștru Călina, Prejudiciul – repere românești în context european, Ed. Hamangiu, București, 2013
36. Lalou H., La responsabilité civile, Librairie Dalloz, Paris, 1928
37. Larroumet C., La responsabilité civile, Dalloz, 2020
38. Malaurie Philippe, Aynés Laurent, Stoffel-Munck Philippe, Drept civil. Obligațiile, Editura Wolters Kluwer, București, 2010
39. Malaurie Philippe, Droit civil – Les obligations, Ed. LGDJ, Paris, 2021
40. Malaurie Ph, L. Aynès, Ph. Stoffel-Munck, Les obligations, LGDJ, Paris, 2013
41. Neculaescu Săche, Izvoarele obligațiilor în Codul civil, art. 1164–1395, Editura C.H. Beck, București, 2013

42. Neculaescu Sache, Răspunderea civilă delictuală. Examen critic al condițiilor și fundamentării răspunderii civile delictuale în dreptul civil român, Casa de Editură și Presă „Șansa”, București, 1994
43. Nicolae Marian, Tratat de drept civil. Obligațiile, vol. II, Ed. Universul Juridic, București, 2020,
44. Philippe, Aynés Laurent, Stoffel-Munck Philippe, Les obligations, 5 édition, Ed. Defrenois, 2011
45. Pop Liviu, Drept civil român. Teoria generală a obligațiilor, București, 2000
46. Pop Liviu, Popa Ionu -Florin, Vidu Stelian Ioan – Curs de drept civil. Obligațiile, Ed. Universul Juridic, 2015.
47. Pop Liviu, Popa Ionu -Florin, Vidu Stelian Ioan, Drept Civil. Obligațiile, Ediția a II-a, revizuită și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2020
48. Pop Liviu, Popa Ionu -Florin, Vidu Stelian Ioan, Tratat elementar de drept civil. Obligațiile, Ed. Universul Juridic, București, 2012
49. Pop Liviu, Tratat de drept civil. Obligațiile, vol. I, Regimul juridic general, Editura C.H. Beck, București, 2006
50. Pop Liviu, Tratat de drept civil. Obligațiile. Vol. II Contractul, Editura Universul Juridic, București, 2009
51. Puech Michel, La responsabilité civile et la perte de chance, Ed. Dalloz, 2020
52. Rémy Philippe, L'évaluation du préjudice dans la responsabilité civile, Ed. Economica, Paris, 2022
53. Sebeni Aladar, Răspunderea delictuală în dreptul englez, în vol. In honorem Corneliu Bîrsan, Ed. Hamangiu, București, 2013
54. Sillamy N., Larousse, Dicționar de psihologie, Ed. Univers Enciclopedic, București, 1998, precum și Dicționarul de sociologie, coord. C. Zamfir, L. Vlăsceanu, Ed. Babel, București, 1993
55. Sîngeorzan Daciana Elena, Răspunderea contractuală în materie civilă și comercială, Ed. Hamangiu, 2009
56. Starck B., Droit civil, Obligations, Librairies Techniques, Paris, 1972, p. 56.
57. Stătescu Constantin, Bîrsan Corneliu, Drept civil, Teoria generală a obligațiilor, ed. a IX-a, revizuită și adăugită, Ed. Hamangiu, București, 2008

58. Stoica V., Pot fi drepturile potestative exercitate abuziv?, în In honorem Ion Lulă, Abuzul de drept, Ed. Universul Juridic, 2016
59. Stoica Valeriu, Răspunderea civilă delictuală în dreptul român, Ed. Universul Juridic, București, 2020
60. Terre Francois, Simler Philippe, Lequette Yves, Droit civil. Les Obligations, 8 edition, Ed. Dalloz, 2002
61. Toulet Valerie, Droit civil. Les obligations, Ed. Paradigme, Manuel 2006-2007
62. Tourneau Ph., La responsabilité civile, Dalloz, Paris, 1982
63. Turcu Ion, Dreptul sănătății. Frontul comun al medicului și juristului. Editura Wolters Kluwer, București, 2010
64. Turcu Ion, Noul Cod Civil. Cartea a V-a. Despre obligații (art. 1164-1649). Comentarii și explicații, Editura C.H. Beck, București, 2011
65. Urs I., Repararea daunelor morale, Editura Lumina Lex, București, 2001, p. 193.
66. Urs Iosif Robi, Ispas Petruta Elena, Drept civil, Teoria obligațiilor, 2015
67. Vasilescu Paul, Drept civil. Obligații, ediția a 3-a revizuită, Ed. Hamangiu, București, 2024
68. Viney G., P. Jourdain, Traité de droit civil. Les conditions de la responsabilité, 2-e éd., Paris, LGDJ, 1998
69. Viney G., P. Jourdan, Traite de droit civil, Introduction a la responsabilite, ed. 3-a, L.G.D.J., Paris, 2008
70. Viney, Geneviève, Traité de droit civil. Les effets de la responsabilité : exécution et réparation en nature, dommages et intérêts, aménagements légaux et conventionnels de la responsabilité, l'action en responsabilité, 4 éd., Paris: LGDJ, 2017
71. Volcinschi V., Cojocaru E. Dreptul economic, Chișinău: Business-Elita, 2006
72. W. Ernst, German Tort Law: A Comparative Introduction, Oxford University Press, 2019
73. Zenati-Castaing Frédéric, La perte de chance en droit civil français, Ed. Dalloz, Paris, 2019
74. Zenati-Castaing Frédéric, Perte de chance et responsabilité civile, Ed. PUF, 2019

ARTICOLE, PUBLICAȚII, LUCRĂRI DE CERCETARE

1. Adam Ioan, Pierderea șansei de a obține un avantaj sau de a evita o pagubă – o nouă formă de reparare a prejudiciului reglementată de Codul civil, Revista „Dreptul” nr. 10/2022
2. Ardelean Ela, Acțiune în răspundere civilă delictuală: repararea prejudiciului cauzat prin pierderea unei șanse | Jurisprudență ÎCCJ, 31 ianuarie 2025 în Sistemul judiciar
3. Bădiceanu Ileana, Posibilitatea obligării la prestație globală corespunzător prejudiciului suferit prin pierderea unei șanse, în cazul victimelor accidentelor rutiere care suferă de infirmitate fizică permanentă. Noțiunea și valențele juridice ale prejudiciului suferit prin pierderea unei șanse, din perspectiva modalității concrete de soluționare a laturii civile a procesului penal, comentariu, în Revista română de jurisprudență nr. 6 din 2020
4. Băieșu Aurel, Prejudiciul viitor, profitul ratat și pierderea unei șanse – elemente ale prejudiciului reparabil în cazul neexecutării obligației contractuale, STUDIA UNIVERSITATIS MOLDAVIAE, 2020, nr. 8(138), Seria “Științe sociale”
5. Băieșu Aurel, Repararea prejudiciului în cazul neexecutării contractului comercial internațional: între certitudine și eventualitate, Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”, USM, 10-11 noiembrie 2020
6. Boilă Lacrima Rodica, Discuții privind prejudiciul cauzat prin pierderea șansei de a obține un avantaj în cadrul răspunderii civile delictuale, în Dreptul nr. 7/2010
7. Carabineru Ana-Maria, Legătura de cauzalitate în răspunderea delictuală pentru faptă proprie în dreptul comparat – dificultăți de traducere și interpretare, în Analele științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași TOM LXXI, 2, Științe juridice, 2025
8. Cass. civ. 1re, 17 iulie 1889, publicată în Recueil Dalloz
9. Ciochină-Barbu Ioan, O nouă viziune asupra prejudiciului ca element al răspunderii civile delictuale, publicat în Juridica nr. 1/2013
10. Constantin Valentin, „Pierderea unei șanse – între probabilitate și certitudine juridică”, în Dreptul, nr. 3/2015
11. Dănișor Diana, Metafora „judecătorul, gură a legii” – probleme de traducere sau de interpretare?, în REVISTA DE ȘTIINȚE JURIDICE vol 38, nr. 1/2021, Centrul de Studii și Cercetări de Drept Privat „Ion Dogaru”.Centrul de Cercetări Juridice Fundamentale. Facultatea de Drept din cadrul Universității din Craiova, Ed. Universul Juridic,

12. Filipescu Elena Andreea, Condiții pentru indemnizarea prejudiciului cauzat de pierderea unei șanse de a obține un avantaj sau de a evita o pagubă, *Analele Universității “Constantin Brâncuși” din Târgu Jiu, Seria Științe Juridice*, Nr. 1/2025
13. Filipescu Elena Andreea, Pierderea șansei de a obține un avantaj – un nou tip de prejudiciu reglementat de legislația noastră, în *Buletinul legislativ* nr. 3 din 2024
14. Filipescu Elena-Andreea, Dreptul la educație. pierderea șansei de a obține un avantaj în contextul actual al grevei din învățământ, *Volumul Conferinței Științifice „Educație, administrație, justiție”*, Ed. SITECH, Craiova, 2023
15. Filipescu Elena-Andreea, Elemente de drept comparat privind conceptul de „șansă pierdută” în materia reparării prejudiciului civil, *Analele Universității “Constantin Brâncuși” din Târgu Jiu, Seria Științe Juridice*, Nr. 2/2024
16. Florian Em., Discuții în legătură cu răspunderea civilă a personalului medical pentru neîndeplinirea obligației privitoare la consimțământul informat al pacientului, în *Dreptul* nr. 9/2008
17. Gligan Oana, Pierderea unei șanse privită prin prisma condițiilor răspunderii civile, *Studia Universitatis Babeș-Bolyai Iurisprudentia*, Nr. 2/2014 Aprilie-Iunie
18. Guettier Christophe, Perte de chance de survie ou de guérison, In: *Revue juridique de l'Ouest*, 4/2007
19. Ionașcu Elena Andreea, Repararea prejudiciului cauzat prin pierderea unei șanse. aspecte teoretice și practice în justiția europeană, în *Volumul Conferinței Științifice Ordinea Juridică și Justiția în Spațiul European*, Ed. SITECH, Craiova, 2022
20. Ionașcu Elena Andreea, Repararea prejudiciului prin echivalent bănesc, în *Analele Universității „Constantin Brâncuși”, Seria Științe juridice*, nr. 2/2022
21. Jugastru Calina, Dificultăți ale evaluării prejudiciului corporal, *Universul Juridic* 08/2017
22. Lacrima Bianca Luntraru, Răspunderea civilă pentru malpraxisul profesional, Ed. *Universul Juridic*, București, 2018
23. Lapoyade Deschamps Christian, La réparation du préjudice économique pur en droit français, *Revue internationale de droit comparé*, Vol. 50 N°2, Avril-juin 1998, Etude de droit contemporain
24. Lupașcu Dan, „Despre natura juridică a prejudiciului viitor și a șansei pierdute”, în *Pandectele Române*, nr. 2/2017

25. Lupașcu Dan. „Despre natura juridică a prejudiciului viitor și a șansei pierdute.”
Pandectele Române, nr. 2/2017
26. Melnic Violeta, Recuperarea prejudiciului în caz de răspundere civilă contractuală.
Aspecte teoretice și practice, în Revista Științifică a Universității de Stat din Moldova,
2009, nr. 8 (28)
27. Motoc Iulia, „Repararea prejudiciilor morale. Probleme de drept comparat”, în Revista
Română de Drept Privat, nr. 4/2010
28. Neculaescu Săche, Ambiguități ale teoriei abuzului de drept, Revista Dreptul nr. 3/2011
29. Neculaescu Săche, Dreptul victimei la repararea prejudiciului în cadrul răspunderii
delictuale, Revista Universul Juridic nr. 9, septembrie 2016
30. Neculaescu Săche, Pierderea șansei – prejudiciu reparabil în Revista Studii de Drept
Românesc, nr. 4/2009
31. Neculaescu Săche, Rațiuni care impun reforma Codului civil (IX),
32. Neculaescu Săche, Repararea prejudiciului cauzat prin vătămarea unui interes, Revista
Universul Juridic, nr. 4, aprilie 2017
33. Pop Liviu, Tabloul general al răspunderii civile în textele noului Cod civil, în Revista
Română de Drept Privat nr. 1/2010
34. Popa Florina, Considerații cu privire la reglementarea prejudiciului, element esențial al
răspunderii civile, în noul Cod civil, Analele Universității de Vest Nr. 1/2019
35. Popa Florina, Executarea obligațiilor prin echivalent. Daunele interese. Clauza penală.
Arvuna în viziunea Noului Cod Civil, Analele Universității de Vest Nr. 2/2011, Timișoara
36. Reghini Ionel, Despre repararea prejudiciului constând în pierderea unei șanse, în Revista
Română de Drept Privat, nr. 4/2013
37. Rusu A., "Pierderea unei șanse ca prejudiciu reparabil în dreptul civil român", în Revista
Română de Drept Privat, nr. 4/2022
38. S. Hocquet-Berg, La perte d'une chance pour fixer la réparation à la mesure statistique
du lien causal entre les fautes et le dommage, în Semaine Juridique, Édition générale, nr.
17/26, aprilie 2010
39. S. Porchy-Simon, Manquement d'un praticien à son obligation d'informer le patient des
risques inhérents à l'intervention, în Semaine Juridique, Édition générale, nr. 24/14 iunie
2010

40. Stoica Valeriu, „Repararea prejudiciului în noul Cod civil”, în Revista Română de Drept Privat, nr. 1/2012
41. Ștefan Ștefan-Robert, *Damnum emergens și lucrum cessans – componente ale reparării integrale a prejudiciului patrimonial cauzat creditorului în contextul răspunderii civile pentru fapte ilicite subsumate raporturilor juridice obligaționale bănești*, Revista romana de jurisprudența nr. 4/2024
42. Ștefănoaia Mariana-Alina, *Tendențele actuale privind fundamentul răspunderii civile delictuale*, Revista Universul Juridic nr. 8, august 2022
43. Terzea Viorel, *Răspundere civilă delictuală. Repararea prejudiciului rezultat din pierderea unei șanse. Criterii de cuantificare*, Revista „Dreptul” nr. 12/ 2024
44. Testard Christophe, *Le recours à la perte de chance devant les juridictions administratives*, in: *La perte de chance devant les juridictions administratives*, Actes du colloque de Lyon du 19 novembre 2018, Cour administrative d’appel de Lyon, 2019
45. Tourneau, L. Cadiet, *Droit de la responsabilite et des contrats*, in *Recueil Dalloz Action*, 2002-2003
46. Ungureanu O., „Dreptul la onoare și dreptul la demnitate”, *Acta Universitatis Lucian Blaga*, seria Iurisprudentia, Supliment 2005

JURISPRUDENȚĂ

1. Adunarea plenară a Curții de Casație a Franței, decizia din 17 noiembrie 2000, *Arrêt Perruche*, în *Recueil Dalloz*, 2000
2. C.S.J. .. decizia nr. 727/1994, C.D., 1994
3. C.S.J., decizia comercială nr. 2216/1998, *Dreptul*, nr. 5/1998
4. C.S.J., Secția civilă, decizia nr. 841/1993, B.J., 1993
5. CA București, decizia nr. 6537/2019
6. Cass. civ. 1ère, 21 novembre 2006, n° 05-13.255 (Franța)
7. Cass. civ., Sez. III, n. 4400/2004 și n. 14428/2005, citate în A. Trabucchi, *Istituzioni di diritto civile*, Cedam, Padova, 2019
8. CE, 24 avril 1964, *Hôpital-Hospice de Voiron*, *Rec. Lebon*
9. CEDO, *Burdov c. Rusiei*, hotărârea din 7 mai 2002
10. CEDO, *Karakaya c. Turciei*, hotărârea din 26 iunie 2009, cererea nr. 48556/06, HUDOC

11. CEDO, Karakaya c. Turciei, hotărârea din 26 iunie 2009, cererea nr. 48556/06
12. CEDO, Perez c. Franța, hotărârea din 12 februarie 2004
13. CEDO, Varnava și alții c. Turciei, hotărârea din 18 septembrie 2009
14. CJUE, Hotărârea din 17 martie 2011, AJD Tuna, C-221/09
15. CJUE, Hotărârea din 21 februarie 2008
16. Cour de cassation, Assemblée plénière, arrêt du 17 novembre 2000, Affaire Perruche, în Recueil Dalloz, 2000
17. Curtea de Apel Bacău – Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal
18. Curtea de Apel București, Decizia civilă nr. 1368/2020, Secția a VIII-a Contencios Administrativ și Fiscal
19. Curtea de Apel București, Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal, decizia civilă nr. 1368/2020
20. Curtea de Apel Pitești, Decizia penală nr. 150/A din 20.02.2019
21. Curtea de Casație franceză, dec. civ. 21 noiembrie 2006, în Bulletin des arrêts, nr. 308.
22. Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Hotărârea din 30 septembrie 2003, Köbler c. Republica Austria
23. Decizia civilă nr. 295/C/02.10.2019 Judecător redactor Mihaela Ganea, în BULETINUL JURISPRUDENTEI CURTII DE APEL CONSTANTA PE TRIMESTRELE III-IV/2019
24. Decizia nr. 1113/2014 a Curții de Apel București – Secția a III-a civilă
25. Decizia nr. 1552/2017, Curtea de Apel Cluj, secția I civilă
26. Decizia nr. 17/ 1992, C.S.J., Secția civilă
27. Decizia nr. 3526/2018, Curtea de Apel București – Secția contencios administrativ și fiscal
28. Decizia nr. 58/29 ianuarie 2025, Curtea de Apel Iași - Secția de contencios administrativ și fiscal
29. Decizia nr. 834 A/2021 a Curții de Apel București – Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie
30. Decizie 962/Ap din 09.07.2019, Curtea de Apel Brașov
31. Hotărârea Plenului Judecătoriei Supreme a Federației Ruse nr.6/8 din 1 iulie 1996 privind unele întrebări legate de Anexa la Partea I a Codului civil al Federației Ruse
32. ICCJ, Decizia nr. 1/2016 (RIL).

33. Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția I civilă, Decizia nr. 469 din 3 martie 2022
34. Judecătoria Sectorului 2 București, sent. civ. nr. 1043/2020, în Buletinul Jurisprudenței Trimestrul I/2025
35. Secția a II-a civilă, Decizia civilă nr. 88/R din 6 martie 2019, rezumată de judecător dr. Marian Bratiș, pp. 10-17, a se vedea DECIZII RELEVANTE, Trimestrul I 2019, Curtea de Apel Timișoara
36. Sentința civilă nr. 6902, Ședința publică din data de 29.09.2020, Secția civilă, Judecătoria Sector 2 București
37. Trib. Suprem, decizia nr. 2038/1972, C.D., 1973
38. Tribunalul Cluj, Sentința civilă nr. 3421/2017, citată în D. Chirică, Contracte speciale, vol. II, Ed. Universul Juridic, 2022
39. Tribunalul Cluj, Sentința civilă nr. 3421/2017, în materie de răspundere civilă delictuală
40. Tribunalul Suprem, decizia penală nr. 68/1960, C.D. 1960
41. Tribunalul Uniunii Europene, Hotărârea din 7 noiembrie 2012, Giordano/Comisia, T-114/11
42. TS, Secția civ., dec. nr. 812 din 5 mai 1976, în RRD nr. 12/1976
43. TUE, Hotărârea din 20 septembrie 2011
44. V.Wester – Ouisse, Le préjudice moral des personnes morales, JCP G, 2003, Cass.com., 6 noiembrie, 1979

DIVERSE

1. Chaplin v. Hicks [1911] apud Draft Common Frame of Reference
2. Crim. 18 mars, 1975, Bull. Crim
3. Hogg and McBryde, paras. 22.78-22.79, Draft Common Frame of Reference
4. Loi n° 2002-303 du 4 mars 2002 relative aux droits des malades et à la qualité du système de santé, Journal officiel de la République française, 5 mars 2002
5. M. Le Roy, J.-D. Le Roy, F. Bibal, L'évaluation du préjudice corporel, Expertises-principes-indemnités
6. Ronse, Schade en schadeloosstelling, no. 104.1 apud Draft Common Frame of Reference

RESURSE BIBLIOGRAFICE PE INTERNET

1. <http://www.clr.ro/buletine-de-informare-legislativa/>
2. <https://administrare.info/>
3. <https://archive.org/details/levaluationdupre0000lero/page/n5/mode/2up>
4. <https://avocatalinpaidiu.ro>
5. <https://bibliotheque.lefebvre-dalloz.fr/>
6. <https://curia.europa.eu>
7. <https://doi.org/10.3406/juro.2007.2935>
8. <https://doi.org/10.3406/ridc.1998.1167>
9. <https://drept.uvt.ro/>
10. <https://eresursedrept.wordpress.com>
11. <https://eur-lex.europa.eu>
12. [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22001-58226%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-58226%22]})
13. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/14-18_27.pdf
14. <https://infocuria.curia.europa.eu>
15. <https://law.justia.com/>
16. <https://legalup.ro>
17. <https://legalup.ro/prejudiciul-rezultat-din-pierderea-unei-sanse-cum-se-evalueaza-in-practica/>
18. <https://njv.nl/wp-content/uploads/2026/01/verdamkoster-schadevergoeding-1959.pdf>
19. <https://shs.hal.science/halshs-03125158v1>
20. <https://souliebunch.com>
21. <https://uca.hal.science/hal-01988890v1>
22. <https://www.ceeol.com>
23. <https://www.definition-juridique.fr/perde-de-chance/>
24. <https://www.foroeuropeo.it>
25. <https://www.jurisprudenta.com>
26. <https://www.lawteacher.net/cases/chaplin-v-hicks.php>
27. <https://www.legifrance.gouv.fr>

28. <https://www.legistm.ro/>
29. https://www.persee.fr/doc/juro_0990-1027_2007_num_20_4_2935
30. https://www.ugb.ro/Juridica/Issue12013/1. O noua viziune asupra prejudiciului.Cioc_hina.RO.pdf
31. <https://zenodo.org/records/4011818>
32. www.bihorjust.ro
33. www.curieruljudiciar.ro
34. www.hudoc.echr.coe.int
35. www.iccj.ro
36. www.juridice.ro
37. www.paperblog.fr
38. www.portal.just.ro
39. www.universuljuridic.ro